

آزمون ۹ از ۱۰

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دهم - جامع نوبت اول
(۱۴۰۰/۰۱/۲۷)**

ادبیات و علوم انسانی (دهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی (۱)

۱. گزینه ۱ درست است.
گلبن: بیخ بوته گل، گل سرخ
۲. گزینه ۴ درست است.
«عناد» یعنی دشمنی. «جولقی» یعنی ژنده پوش «دستار» شال و عمامه است.
۳. گزینه ۳ درست است.
غارب: میان دو کتف، غروب کننده // خور: شاخه‌ای از آب دریا درون خشکی، زمین پست و کم‌ارتفاع که آب دریا وارد آن شود
// درع: زره و خفتان جنگ
۴. گزینه ۲ درست است.
املائی عتاب (سرزنش و توبیخ) غلط آمده‌است. (مقلوب و برعکس واژه «ترازو»، «وزارت» است).
۵. گزینه ۲ درست است.
مرقه (راحت و آسوده، از خانواده «رفاه» با «مفرح» اشتباه نشود.
اشباه: شبه‌ها، شبیه‌ها، همانندان
اشباح: کالبدها، سایه‌هایی که از دور به نظر می‌رسند (متضاد «ارواح»)
۶. گزینه ۱ درست است.
فرقت از ریشه «فراق» است. «مصایب» از ریشه «مصیبت» است.
۷. گزینه ۳ درست است.
«اتاق آبی» از زنده‌یاد سهراب سپهری است.
۸. گزینه ۳ درست است.
گزینه ۱: سیلی از خون دیده، اغراق است. به جای اشک، خون از دیده ریختن کنایه‌ای اغراق‌آمیز از رنج و عذاب است. بیت استعاره ندارد.
گزینه ۲: مصراع دوم مثالی برای مصراع نخست است. «افسرده» معنای سرد و یخ‌زده می‌دهد پس شمع انسان فرض نشده است. و تشخیص در کار نیست.
گزینه ۳: سرگران (سرسنگین) بودن کنایه از کم‌توجهی و دلگیری است.
گزینه ۴: «پای و سر» می‌تواند مجاز از کل وجود باشد اما «پای تا سر» معادل کل وجود است نه مجاز از آن (کل وجود ما در محدوده پای تا سر ماست نه بیشتر نه کمتر).
۹. گزینه ۴ درست است.
گزینه ۱: آدم بی‌بهره از عشق به نقش دیوار مانند شده‌است. (وجه شبه: بی‌روح بودن)
گزینه ۲: معرفت به آفتاب (خورشید) مانند شده است. (وجه شبه: روشنگری)
گزینه ۳: کف (حباب‌ها) به صدف مانند شده است. (وجه شبه: سپیدی)
گزینه ۴: پیکان تیر به آب مانند شده است، نه خود تیر (وجه شبه: درخشش)
۱۰. گزینه ۳ درست است.
«سهل» در دو معنایش قابل قبول است: ۱- راه نرم و هموار ۲- آسان
۱۱. گزینه ۲ درست است.
بیت آ: شاعر علت جهیدن جرقه از سنگ‌های آتش‌زنه را پناه گرفتن آتش در دل سنگ از بیم شمشیر پادشاه می‌داند! ← حسن تعلیل
بیت ب: در مورد بلندی مرتبه پادشاه اغراق شده‌است.
بیت ت: ۱- گذران: گذرا و ناپایدار ۲- گذران: بگذران، سپری کن ← جناس همسان
بیت س: «بوی حرف» حس‌آمیزی دارد.

بیت ش: «زبان» مجاز از سخن است.

۱۲. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱:

زُهره، که (چه کسی) باشد؟ یا عطار [چه کسی باشد؟] یا شهاب [چه کسی باشد؟] که او به پیش (در برابر) آفتاب (خورشید) بیرون بیاید ← ۴ نهاد ذکر شده.

گزینه ۲: [او] گفت: که (چه کسی) هم‌رهت بود؟ [من] گفتم: ای شاه خیالت [هم‌ره‌م بود]. [او] گفت: که (چه کسی) تو را خواند؟ [من] گفتم که بوی جامت [مرا به این‌جا خواند] ← ۴ نهاد ذکر شده.

گزینه ۳: [او] گفت به من: مهر تو کو؟ رنگ تو کو؟ قر تو کو؟ رنگ کجا ماند و فر [کجا ماند] ساعت دیدار برای من؟ ← ۵ نهاد ذکر شده.

گزینه ۴: هر که به جویبار بُود، جامه بر او بار بُود، چند (چقدر) زیان است و گران [است] خرّقه و دستار برای من ← ۴ نهاد ذکر شده.

۱۳. گزینه ۳ درست است.

«هَلَا» صوت (شبه‌جمله) است نه حرف ندا. «ای» در بیت‌های دوم و چهارم برای تأکید آمده‌است نه صدازدن. «ا» در «آینه-رویا» (ای آینه‌رو، ای آینه‌رخسار) حرف ندا است و «آینه رو» منادا است.

۱۴. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱: بی‌وزنی اختیاری شعر معاصر ایران: هسته + صفت + مضاف‌الیه + صفت مضاف‌الیه + مضاف‌الیه مضاف‌الیه
گزینه ۲: هزار و یک نکته ناگفته و تازه: صفت + هسته + صفت + صفت
گزینه ۴: همان چند هم‌کلاسی برادرم: صفت + صفت + هسته + مضاف‌الیه + مضاف‌الیه مضاف‌الیه
توضیح: «هزارویک» یک واژه و تنها یک صفت است. «م» در «برادرم» مضاف‌الیه هسته نیست. «ایران» نیز در گزینه ۱، مضاف‌الیه شعر است نه مضاف‌الیه هسته.

۱۵. گزینه ۴ درست است.

گزینه ۱: «م» در «بازم» مضاف‌الیه «گذر» است. «م» در «دربازم» شناسه فعل است نه ضمیر پیوسته
گزینه ۲: «م» در «رازم» مضاف‌الیه است. ضمیر پیوسته اول شخص دیگری در بیت وجود ندارد.
گزینه ۳: «م» در «گشتم» شناسه است. «م» در «شهبازم» مفعول است. (شهباز مرا صید کند)
گزینه ۴: «م» در «دلّم» مضاف‌الیه است. «م» در «بنوازم» مفعول است (مرا بنواز، مرا نوازش کن)

۱۶. گزینه ۱ درست است.

مرتّب کردن بیت براساس معنی، بیت بسیار مهم است.

[تو] گمان مبر که بیدل نصیحت را قبول کند. من گوش استماع ندارم
نهاد مفعول مفعول مضاف‌الیه

۱۷. گزینه ۲ درست است.

توجه دقیق به معنا و مفهوم بیت‌ها برای پاسخ گفتن به این تست لازم است. بیت‌های ۱، ۳ و ۴ فقط وقتی معنا و منظور کاملی را می‌رسانند که «نه» را «آیا این‌طور نیست» معنا کنیم، این نکته در بیت دوم دیده نمی‌شود و «نه» فقط برای منفی کردن فعل «بشکنند» آمده است: هر بازویی که در وی قوتی هست، دست عاجزان را به مردی نمی‌شکند.

۱۸. گزینه ۴ درست است.

در سه بیت دیگر، شاعر از این که گناهی مرتکب شده، چندان پشیمان نیست زیرا عفو و بخشش خداوند را بسیار بیشتر از گناهان خود می‌بیند و اصلاً اعتقاد دارد که تا او گناه نکند، زمینه تجلی بخشایش خداوند فراهم نمی‌گردد!

۱۹. گزینه ۲ درست است.

بیت دوم، فقط به گذرا بودن عمر اشاره دارد، اما پیام سه بیت دیگر، دریافتن حال (دم‌غنیمت‌شماری) با توجه به گذر سریع عمر است.

۲۰. گزینه ۴ درست است.

در بیت چهار، با عارفان آگاهی روبه‌رو هستیم که به مراتب وجود واقفان و از ظاهر و پوسته به مغز و معنا راه برده‌اند؛ برخلاف سه بیت دیگر که با افرادی روبه‌رو هستیم که تنها به ظواهر توجه دارند.

۲۱. گزینه ۳ درست است.

«عنان پیچیدن» کنایه از تغییر مسیر و عقب‌نشینی است.

۲۲. گزینه ۴ درست است.

بیت چهارم می‌گوید که پیمودن مسیر پرخطر عاشقی کار هر فرد بی‌تجربه و خامی نیست. مفهوم مشترک سه بیت دیگر و عبارت متن سؤال: برای رسیدن به نتایج درخشان باید از جسم و جان خود مایه گذاشت.

۲۳. گزینه ۱ درست است.

بیت ۱، همت و نعمت را مایه بی‌نیازی از زور بازو و سلاح و سلاح‌دار می‌داند. در سه بیت دیگر، عدل مایه پایداری حکومت و ستم مسبب ویرانی آن معرفی شده است که همان پیام عبارت صورت سؤال است.

۲۴. گزینه ۳ درست است.

«معرکه» روستایی است که در اواخر عمر امام موسی صدر در آن اقامت گزید. زادگاه او شهرستان «قم» بوده است.

۲۵. گزینه ۴ درست است.

«داد» در بیت ۴، مترادف «فریاد» است، اما در گزینه‌های دیگر (مگر در مواردی که فعل است) معنی «حق» می‌دهد (دادِ سخن دادن: حق سخن را به جا آوردن)

عربی، زبان قرآن (۱)

۲۶. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: آسمان / آن باید جمع باشند / «و» بین دو خبر به علت نداشتن معادل در آیه کریمه اشتباه است! در گزینه سه: آسمان جمع باید باشد بسیار آفریننده اسم مبالغه است! در گزینه چهار: چگونه معادلی ندارد / دانای حکیم، حکیم حشو دارد!

۲۷. گزینه ۴ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: صد / صدها	می‌شود / می‌شد	چشم / دو چشم
در گزینه دو: را / حذف شود	می‌فرستادند / فرستاده می‌شد	چشم / دو چشم
در گزینه سه: چراغ‌ها / چراغ	را و از / حذف می‌شوند	می‌فرستند / فرستاده می‌شد

۲۸. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: یک نیمه / سه ماه	از تحصیل / از سال تحصیلی
در گزینه دو: هر گاه / اگر	همکلاسی‌ها / همکلاسی‌هایمان
در گزینه چهار: همگی / همه ما	قبل / بعد
	خارج / فارغ التحصیل

۲۹. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: می‌بینند / می‌دانند	بسیار / بزرگی	دست نمی‌آورد / به دست می‌آورد
در گزینه سه: بسیاری / بزرگی	برای ایران حاصل می‌شود / ایران به دست می‌آورد	
در گزینه چهار: توریست‌های ایران / ترکیب اضافی نیست	می‌بینند / می‌دانند	بسیاری / بزرگی گردشگران / گردشگری

۳۰. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: جمله به صورت اسمیه ترجمه شده

در گزینه دو: غارهای / غار   ثبت کرد / ثبت شده است

در گزینه چهار: غارهای / غار   ثبت شده / فعل به صورت صفت مفعولی ترجمه شده

۳۱. گزینه ۴ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: عمری بخشید / طلب آبادانی کرد

در گزینه دو: مستعمره ایجاد کردید / طلب آبادانی کرد

در گزینه سه: آفریده شدید / و در آن عمر به سر خواهید کرد!

۳۲. گزینه ۴ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: استخرها / استخر   نکشید / نمی کشد

در گزینه دو: جوهردان / پلاستیک   دارو / داروها

در گزینه سه: نفتکش‌هایی / نفتکش‌ها   از / را   پالایشگاه، ایستگاه / پالایشگاه‌ها، ایستگاه‌ها

۳۳. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: فرزندان / فرزندان   کارها / کارهایشان

در گزینه دو: دریای شمال زیبا / دریای زیبا شمال

در گزینه چهار: فردا / نهار   نه / هشت

۳۴. گزینه ۱ درست است.

«إِنْتَبِهُوا» در این گزینه فعل امر است نه ماضی

۳۵. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: کان قد لعبت / کانت قد لعبت با توجه به جمع غیر انسان بودن الدلافین

در گزینه دو: کان الدلفین یرسمُ / کانت الدلافین ترسم با توجه به جمع غیر انسان بودن الدلافین

در گزینه چهار: تغییر جمله فعلیه به اسمیه صورت گرفته

ترجمه متن:

از بین این سطرها حکایت جدیدی می‌شنویم و حکمت جدیدی می‌آموزیم.

این قصه حکایتی و غصه‌ای دارد، فرزندان دهکده سرگردانند، نمی‌دانند چه کنند؟! آسمان بسیار می‌بارد و آب در سرچشمه‌ها و جدول‌ها روان گشته، درست است که باران مایه خیر و برکت است ولی هر چیزی از اندازه‌اش زیاده‌تر بشود برعکس می‌شود و زیادبودن چیزی مثل کمبود آن است، خانه‌های دهکده قدیمی و دیوارهایش خراب هستند بیشتر اهالی در توانشان نیست که خانه‌هایشان را آباد کنند. لوله‌های آب کوچک و تنگ می‌باشند و رودخانه‌ها پر از زباله و برگ‌های پاییزی درختان است که باعث ایجاد سد و مانعی در عبور آب‌ها شده؛ مردم از فراوانی آب رودخانه‌ها و لبریز شدن روستا و خانه‌ها و نابودی دارایی‌هایشان هراسانند با این حال هنگام بارش باران درها را می‌بندند و تنهایی به رتق و فتق کارهایشان می‌پردازند و به امور روستا و روستایی‌ها اهمیتی نمی‌دهند. آن‌ها در تابستان و بهار می‌خورند و گردش می‌کنند و از زمستان و پاییز غافلند؛ برای همین در زمستان سالانه چیزهایی پیش می‌آید که در حساب و کتاب و کتاب نگنجیده و مردم از امنیت و آسایش محروم می‌شوند.

۳۶. گزینه ۱ درست است.

از دست دادن فرصت باعث غصه شد یا می‌شود.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: درباره تابستان فصل گردش و تفریح است، که به عاقبت‌اندیشی اشاره نکرده.

در گزینه سه: کمک به فقیران راه حل مناسبی است اشاره به مفهوم متن ندارد.

در گزینه چهار: فقط حکایت ویرانی و خرابی نبود آبادانی باران هم بود.

۳۷. گزینه ۴ درست است.

زیرا در آن به از دست رفتن شکار اشاره دارد و افسوسی که پس از این حرمان به وجود آمده.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ قبل از وقوع حادثه صاحب تجربه‌ای به استفاده از فرصت نصیحت می‌کند حال آنکه در متن به جریاناتی می‌پردازد که به علت عدم اقدام به موقع در حال وقوع است.

۳۸. گزینه ۱ درست است.

حکایت تعلیمی و حکمی است.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: حکایت حماسی نیست.

در گزینه سه: عاشقانه نیست.

در گزینه چهار: علمی از زبان دانشمندان نیست.

۳۹. گزینه ۴ درست است.

علت العلل تخریب در عدم همکاری و همیاری برای پیدا کردن راه حل مناسب برای مشکلات روستا بود.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: پرتاب زباله بخشی از مشکل بود.

در گزینه دو: قدمت خانه‌ها و دیوارها جزئی از مشکل بود.

در گزینه سه: «بارش باران باعث سلب آرامش و آسایش است» جمله‌ای غلط است و علت العلل مشکلات روستا نبود.

۴۰. گزینه ۳ درست است.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: اسم المفعول من الفعل المجزّء / اسم الفاعل من المزیّد صفة / خبر

در گزینه دو: المثنی / الجمع مصدره التّحییر / مصدره التّحییر المبني / المعرب

در گزینه سه: الجمع المکسر / المذکر اسم المفعول من الفعل المجزّء / اسم الفاعل من المزیّد

مصدره الحیران / مصدره التّحییر . المبني / المعرب صفة / خبر

۴۱. گزینه ۱ درست است.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: مزید ثلاثی من باب تفعّل / مجرد ثلاثی، مصدره حرام متعّد / لازم

در گزینه سه: للغائب / للغائب مجهول / معلوم

در گزینه چهار: مزید ثلاثی من باب إفعال / مجرد ثلاثی، مصدره حرام

۴۲. گزینه ۲ درست است.

ردّ سایر گزینه‌ها:

در گزینه یک: للغائبین / للغائبین لازم / متعّد

در گزینه سه: مزید ثلاثی من باب تفعیل مصدره تغلیق / من باب افعال مصدره اغلاق مجهول / معلوم لازم / متعّد

در گزینه چهار: للغائبین / للغائبین ماضیه «غلق» / ماضیه أغلق مجهول - لازم

۴۳. گزینه ۴ درست است.

رد سایر گزینه‌ها: سایر گزینه‌ها درست است. در گزینه چهار «غیر جید» آمده و معنای «اقتراح» پیشنهاد بد نمی‌باشد.

۴۴. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: قمر و مستعر هم از جهت معنا و هم از جهت تطبیق جنس غلط هستند.

در گزینه سه و چهار: منتشره باید اسم فاعل بیاید.

در گزینه چهار: الشررة از جهت معنا و مستعاره از جهت قواعد غلط است.

۴۵. گزینه ۲ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو با حرکت و در هر جهت حروف جر ترجمه می‌شوند.

در گزینه یک: هر سه حرف جر می‌توانند ترجمه نشوند و در زبان فارسی کاربرد آن بدون آوردن حروف اضافه است.

در گزینه سه: در جهت‌ها حرف جر ترجمه می‌شود

در گزینه چهار: اولین حرف جر ترجمه می‌شود ولی دومی ترجمه نمی‌شود ما را به خواص پزشکی بسیاری از گیاهان

۴۶. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو: «إلى» ترجمه می‌شود و لام ترجمه نمی‌شود.

در گزینه سه: بَاء به صورت «ز» ترجمه می‌شود.

در گزینه چهار: بَاء «ز» ترجمه می‌شود.

۴۷. گزینه ۳ درست است.

در گزینه سه به امر به دیگران و فراموشی خود اشاره دارد و مفهوم آن با فراموش کردن آفرینش خود متفاوت است. در سایر

گزینه‌ها مفهوم به درستی بیان شده.

۴۸. گزینه ۱ درست است.

در این گزینه قفز = پرید رمی، قذف و ألقى = به معنای پرت کرد، انداخت. در سایر گزینه‌ها کلمات با هم مانوس هستند.

۴۹. گزینه ۲ درست است.

رد سایر گزینه‌ها

در گزینه یک: یک فعل مجهول «يَقْتُلُونَ»

در گزینه سه: فعل مجهول نیست

در گزینه چهار: فعل مجهول ندارد

۵۰. گزینه ۲ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

در گزینه دو متضاد داریم نه مترادف

در گزینه یک: الأجنب و الغُرباء مترادفند

در گزینه سه: لا تَتَجَمَّع و لا تَتَفَرَّقان مترادفند

در گزینه چهار: الفرح و السرور مترادفند

دین و زندگی (۱)

۵۱. گزینه ۲ درست است.
 «اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.» پیام آیات ص ۸.
۵۲. گزینه ۱ درست است.
 «عاملی بیرونی ... همین دشمن، در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی نمانده است، به اهل جهنم می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد؛ اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم.» ص ۲۳.
۵۳. گزینه ۱ درست است.
 روح و من انسان تجزیه و تحلیل و استهلاک و فرسودگی / فرسایش ندارد، اما دچار تغییر می‌شود / تغییرپذیر است. ص ۳۱.
۵۴. گزینه ۲ درست است.
 از رسول خدا (ص) «پرسیدند: باهوش‌ترین مؤمنان چه کسانی هستند؟ فرمود: آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.» ص ۳۹.
۵۵. گزینه ۴ درست است.
 مطابق با و برگرفته از ص ۵۴ کتاب درسی است. خلُود و جاودانگی به یک معنی هستند.
۵۶. گزینه ۴ درست است.
 «وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ»: «و پیش روی آنها برزخ و فاصله‌ای است تا روزی که برانگیخته می‌شوند.» ص ۶۳.
 «۳- وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا: ... الف) بسته نشدن پرونده اعمال: ... ﴿يُنَبِّئُ الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ﴾. ص ۶۴»
۵۷. گزینه ۳ درست است.
 مطابق با و برگرفته از صص ۷۴ و ۷۳ کتاب درسی است.
۵۸. گزینه ۳ درست است.
 «برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرا رسد می‌گوید: الان توبه کردم، توبه نیست و اینها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم.» تدبر ص ۸۷.
۵۹. گزینه ۱ درست است.
 «برای تو ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی‌گردد و با تو دفن می‌شود ... آنگاه آن هم‌نشین در رستاخیز با تو برانگیخته می‌شود و تو مسئول آن هستی. پس دقت کن، هم‌نشینی که انتخاب می‌کنی، نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می‌شود. آن هم‌نشین، کردار توست.» ص ۸۸.
۶۰. گزینه ۴ درست است.
 «وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر رستگاری و خوشبختی خود گام برداریم؛ و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم.» ص ۹۸.
۶۱. گزینه ۲ درست است.
 «از امیرالمؤمنین علی (ع) پرسیدند: زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.» ص ۱۰۰.
- «از رسول خدا (ص) پرسیدند: باهوش‌ترین مؤمنان چه کسانی هستند؟ فرمود: آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.» ص ۳۹. ردّ گزینه‌های ۱ و ۴.
- «امام علی (ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.» ص ۹۹.
۶۲. گزینه ۳ درست است.
 «روزی، پیامبر اکرم (ص) به مردمی برخورد که اهل کار و فعالیت نبودند. به آنان فرمود: شما چگونه مردمی هستید؟ گفتند: ما توکل‌کنندگان بر خدا هستیم. ایشان فرمود: نه، بلکه شما سربار دیگران هستید.» ص ۱۱۱.
 «توکل کردن فقط به معنای گفتن جمله «خدا، بر تو توکل می‌کنم» نیست.» ص ۱۱۰.

۶۳. گزینه ۳ درست است.

﴿إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ﴾ ← دفع گزند / ضرر / آسیب / ناگواری از متوکلان
﴿وَإِنْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ﴾ ← رحمت / خیررسانی به متوکلان. تدبر ص ۱۱۰.

۶۴. گزینه ۲ درست است.

مطابق با و برگرفته از ص ۱۱۷ کتاب درسی است.
«فعالیت‌هایی که آدمی در طول زندگی انجام می‌دهد ریشه در دل‌بستگی‌ها و محبت‌های او دارد.» مربوط به موضوع «نقش محبت» است. و حدیث امیرالمؤمنین علی (ع) مربوط به «چقدر می‌ارزیم؟».

۶۵. گزینه ۱ درست است.

«جهاد در راه خدا» در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده‌اند. ص ۱۲۱.

امام صادق (ع) فرمودند: «مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ عَصَاهُ: كَسَى كَذِبًا» کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند، او [خدا] را دوست ندارد. ص ۱۲۰.

۶۶. گزینه ۱ درست است.

آیه شریفه ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ به دو صفت «غفور و رحیم» بودن خداوند اشاره دارد که از این نظر، با حدیث شریف «خداوند، بنده گناهکار توبه‌کننده را دوست دارد.» که به «توبه‌پذیری و بخشایش» و «محبت» خداوند اشاره دارد، ارتباط مفهومی دارد.
آیه کریمه مبین لزوم تبعیت / اطاعت / پیروی / عدم عصیان و سرپیچی و نافرمانی از خداست و حدیث شریف «مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ عَصَاهُ» نیز به مفهوم «جمع نشدن ادعای دوست داشتن خدا و عصیان خدا» اشاره دارد و با آیه شریفه قرابت معنایی دارد. ص ۱۲۰.

۶۷. گزینه ۳ درست است.

«برترین این دوستان، رسول خدا (ص) و اهل بیت ایشان (ع) می‌باشند. ... این دوستی و محبت نیز بایستی همچون محبت به خدا، همراه با عمل و پیروی از آنان باشد.» ص ۱۲۱.

۶۸. گزینه ۴ درست است.

امام خمینی به مسلمانان جهان این گونه سفارش می‌کند: «باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را از محبت و عشق نسبت به ذات حق [تولی] و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا [تبری] لبریز کنند.» و این همان مفهوم «لا اله الا الله» است. ص ۱۲۱.

۶۹. گزینه ۲ درست است.

برگرفته از دعای مناجات‌المحبین امام سجاد (ع): «بارالها! خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس که با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی گردان نشود...» ص ۱۱۶.

۷۰. گزینه ۱ درست است.

«همه چیز پاک است، مگر ۱۱ چیز و آنچه در اثر برخورد با آنها نجس می‌شود.» ص ۱۳۲. پس اگر چیزی به نجاسات برخورد کند، نجس می‌شود.

۷۱. گزینه ۴ درست است.

«قرآن کریم راه‌های متعددی برای کسب تقوا به ما نشان داده ... که دو مورد مهم از آنها، نماز و روزه است.» ص ۱۲۹.
«شایسته است دقت کنیم که تأثیر نماز به تداوم و به میزان دقت و توجه ما بستگی دارد.» ص ۱۳۰.

۷۲. گزینه ۲ درست است.

اگر رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۵/۲۲ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد، مسافر است و باید نمازش را شکسته بخواند و نباید روزه بگیرد. ص ۱۳۷.

۷۳. گزینه ۱ درست است.

«اگر کسی روزه ماه رمضان را عمداً نگیرد، باید هم قضای آن را به جا آورد و هم «کفاره» بدهد؛ یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد (که یک ماه آن باید پشت سرهم باشد) یا به شصت فقیر طعام بدهد (به هر فقیر یک مُد).» ص ۱۳۷. که این حکم شامل «باطل کردن روزه با چیز حلالی همچون غذا و آب و چای، به طور عمدی» هم هست. و با در نظر گرفتن واژه «یا» در متن حکم، این شخص در انتخاب نوع کفاره آزاد است که یکی از دو کفاره را بدهد.

«اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفاره جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره یاد شده را انجام بدهد. البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، می‌تواند هر کدام را که ممکن است، انجام دهد.» همان صفحه. خوردن چیزهایی که به طور طبیعی، انسان از خوردن آنها اکراه و کراهت دارد همچون خاک و گل و خون، حرام است. بنابراین باطل کردن روزه با خوردن این‌ها، معادل باطل کردن روزه با چیز حرام است و کفاره جمع دارد. راه حل دیگر: اگرچه حرام بودن خوردن خاک در کتاب درسی نیامده، اما با رد کردن سه گزینه دیگر در مورد خوردن غذا، می‌توان به پاسخ درست رسید.

۷۴. گزینه ۳ درست است.

مطابق با و برگرفته از ص ۱۳۶ کتاب درسی است.

۷۵. گزینه ۴ درست است.

«برای انجام نماز، لازم است بدن و لباس ما پاک باشد و در صورتی که به یکی از نجاسات آلوده باشد باید قبل از نماز پاک گردد.» ص ۱۳۲.

امام صادق (ع): «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هرچند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.» ص ۱۳۴.

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۲ درست است.

جهان، جهان «مادی و فرامادی» است.

۵۲. گزینه ۱ درست است.

در بینش جهان‌بینی مذهبی، جهان وجود خود را از «مبدأ هستی» می‌گیرد.

۵۳. گزینه ۱ درست است.

با مطالعه در شخصیت انبیاء از طریق «راه وحی و اعجاز» می‌توان راه به سوی خدا پویید.

۵۴. گزینه ۲ درست است.

حتی ناتوانی ما از «درک» و شناخت مستقیم و غیر مستقیم چیزی هرگز نمی‌تواند دلیل «نیستی» آن باشد.

۵۵. گزینه ۴ درست است.

هر دستگاه با شکل و وضع خاص خود به خاطر آن «ساخته» و «آماده گردیده» است.

۵۶. گزینه ۴ درست است.

جا و محل اجزا بیانگر «جهات گوناگون نظم» است.

۵۷. گزینه ۳ درست است.

خفاش‌ها در برابر گریز زیرکانه پروانه‌ها «با پرواز مارپیچی» موفق به شکار آنها می‌شوند و بیانگر «راز شگفت خلقت پروانه‌ها» است.

۵۸. گزینه ۳ درست است.

علائمی که پروانه‌ها مخابره می‌کنند و دانشمندان معنی آن را نفهمیده‌اند بیانگر سومین دستگاه عصبی «سلول حساس گوش پروانه‌ها» است.

۵۹. گزینه ۱ درست است.

حیوان با کمک «ادراک سمعی و پرواز» می‌تواند از فضای اطراف خود اطلاع دقیقی به دست آورد.

۶۰. گزینه ۴ درست است.
در نظام آفرینش، هر چیزی که به وجود می‌آید، «نظم لازم» را به همراه دارد.
۶۱. گزینه ۲ درست است.
پیدایش الفاظ و کلمات جدا از «نظم بخشیدن به آنها» نیست.
۶۲. گزینه ۳ درست است.
توجه بیش از حد به یک یا برخی گرایش‌ها سبب نادیده گرفتن گرایش‌های دیگر می‌شود.
۶۳. گزینه ۳ درست است.
وجود هر میل و گرایشی در انسان، برای رفع یکی از نیازهای مادی یا معنوی اوست.
۶۴. گزینه ۲ درست است.
توجه به خدا و ارزش‌های معنوی و الهی در روح آدمی «فضای مساعد و جو مناسب» می‌طلبد.
۶۵. گزینه ۱ درست است.
اگر فضای روحی به علت غلبه شهوات و گناهان مناسب نباشد، «استعدادهای معنوی و شعور عالی» در انسان رشد نمی‌کند.
۶۶. گزینه ۱ درست است.
جهل و نادانی از «نبودن علم و آگاهی» و ناتوانی از «نبودن قدرت و توانایی» سرچشمه می‌گیرد.
۶۷. گزینه ۳ درست است.
خداوند هستی‌بیکران و نامحدود است.
۶۸. گزینه ۴ درست است.
جهل و ناتوانی ریشه در «نیستی» دارند.
۶۹. گزینه ۲ درست است.
در انسان نیازهای «مادی» و «معنوی» هر دو وجود دارند.
۷۰. گزینه ۱ درست است.
هر عملی که در این عالم به اراده و اختیار آدمی انجام می‌دهیم، در حکم دانه‌ای است که در زمین زندگی انسان کاشته می‌شود و در جهان آخرت میوه و بر می‌دهد.
۷۱. گزینه ۴ درست است.
نظام‌های غیر الهی و استعماری تلاش می‌کنند انسان را از «فطرت اصیل خود» دور کنند.
۷۲. گزینه ۲ درست است.
امیال غریزی، همراه با گرایش‌های «الهی و معنوی» در انسان وجود دارند.
۷۳. گزینه ۱ درست است.
ریشه خودخواهی «غرایز مادی» است، که سرچشمه «مفاسد اخلاقی» شمرده می‌شود.
۷۴. گزینه ۳ درست است.
کسی که هنگام سوار شدن به اتوبوس رعایت نوبت نمی‌کند بیانگر «مظاهر خودخواهی در زندگی روزمره» است.
۷۵. گزینه ۴ درست است.
انسان با تقویت خودخواهی، جز به «خود طبیعی» و منافع آن به چیز دیگری نمی‌اندیشد.

انگلیسی (۱)

۷۶. گزینه ۲ درست است.
فعل think با معنای «گمان کردن، فکر کردن» جزو افعال state محسوب می‌شود و نمی‌تواند به صورت استمراری به کار رود (رد گزینه‌های ۱ و ۴). دقت کنید که اگر think به معنای «اندیشیدن و فکر کردن به معنای یک فعالیت ذهنی» باشد در آن صورت یک فعل action محسوب می‌شود و می‌تواند ing بگیرد. با توجه به معنای جمله، قطعاً چنین معنایی از جمله

استنباط نمی‌شود. از سوی دیگر، برای بیان توصیه به طرف مقابل باید از should به معنای «ب بهتر است» استفاده شود (رد گزینه ۳).

۷۷. گزینه ۱ درست است.

فاعل و مفعول برای فعل buy یکسان نیستند، در نتیجه نمی‌توان از ضمیر انعکاسی استفاده کرد (رد گزینه‌های ۲ و ۳). دو طرف کلمه while به معنای «وقتی که» باید از نظر زمانی تطابق داشته باشند (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

۷۸. گزینه ۳ درست است.

با توجه به ساختار Don't forget به معنای «فراموش نکن» مشخص است که تصمیم به انجام کار از قبل گرفته شده است. در نتیجه، باید از ساختار be going to استفاده کنیم (رد گزینه‌های ۱ و ۴). از سوی دیگر، اسم bacteria به معنای «باکتری‌ها» یک اسم جمع محسوب می‌شود و نیاز به یک معرف اسم جمع دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲). همچنین، دقت کنید که روزهای هفته اسم خاص (proper) محسوب می‌شوند و حرف اول آنها باید بزرگ نوشته شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

۷۹. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: «من به برادران بزرگ‌ترم در فرودگاه گفتم: سفر خوبی داشته باشید و مراقب خودتان باشید!»
صفت برترین nicest نیاز به حرف تعریف the دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲). مخاطب جمله دوم my elder brothers به معنای «برادران بزرگ‌تر من» است که مسلماً جمع می‌باشد. در نتیجه، ضمیر انعکاسی به کار رفته در جای خالی دوم نیز باید جمع باشد (رد گزینه‌های ۲ و ۳). دقت کنید که برادران در قالب یک جمله امری مورد خطاب قرار گرفته‌اند در نتیجه باید از ضمیر انعکاسی دوم شخص یعنی yourselves استفاده کرد (رد گزینه ۱).

۸۰. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: «پدربزرگم بر این عقیده است که ما باید یاد بگیریم که به اعتقادات دیگران احترام بگذاریم.»
(۱) اختراع کردن (۲) احترام گذاشتن (۳) جذب کردن (۴) توصیف کردن

۸۱. گزینه ۳ درست است.

ترجمه جمله: «مشخص است که مردم معمولاً در فرهنگ‌های اسلامی مجموعه ارزش‌های سنتی قوی دارند.»
(۱) خوشمزه (۲) میانگین (۳) سنتی (۴) مداوم، مستمر

۸۲. گزینه ۱ درست است.

ترجمه جمله: «تا آنجا که من می‌دانم از نظر او بهشت، زندگی در یک روستا و بزرگ کردن حیوانات است.»
(۱) بهشت (۲) مراسم (۳) پزشکی، دارو (۴) توجه

۸۳. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: «کوچک‌ترین پسر او احتمالاً قرار است به خارج از کشور برود و از برخی اماکن گردشگری دیدن کند.»
(۱) به طور مناسب (۲) احتمالاً (۳) به طور مرتب و منظم (۴) با قدرت

۸۴. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: «مخترع اعتقاد دارد که اندازه کوچک اختراع جدیدش آن را برای استفاده خانگی مناسب می‌کند.»
(۱) آشنا (۲) باستانی (۳) خطرناک (۴) داخلی، خانگی

۸۵. گزینه ۳ درست است.

ترجمه جمله: «تصادف شدید رانندگی امیدهای او برای اینکه یک فوتبالیست مشهور شود را کاملاً نابود کرد.»
(۱) حمل کردن (۲) گسترش دادن، ایجاد کردن (۳) نابود کردن (۴) مشاهده کردن

۸۶. گزینه ۱ درست است.

ترجمه جمله: «دو زائر سالخورده به شدت غرق در مکالمه شدند و اصلاً متوجه [گذر] زمان نشدند.»
(۱) توجه کردن، متوجه شدن (۲) روایت کردن (۳) چاپ کردن (۴) جمع‌آوری کردن

۸۷. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: «معلم برای ما داستانی درباره یکی از سخت‌ترین دوره‌های زمانی در تاریخ کشور گفت.»

۸۸. گزینه ۳ درست است.
- (۱) برنامه (۲) لحظه (۳) پرواز (۴) تاریخ
۸۹. گزینه ۱ درست است.
- (۱) خلقت، آفرینش (۲) ماده، جنس (۳) مقصد (۴) فعالیت
۹۰. گزینه ۴ درست است.
- فاعل برای فعل make به معنای «ساختن» جمع است، در نتیجه بکارگیری makes کاملاً نادرست است (رد گزینه ۳).
صفت suitable به معنای «مناسب» باید بین معرف اسم (a) و اسم (choice) قرار بگیرد (رد گزینه ۲). ساختار به کار رفته در گزینه ۴ با توجه به کلمات قبل و بعد از جای خالی کاملاً نادرست است (رد گزینه ۴).
۹۱. گزینه ۲ درست است.
- (۱) علاقه‌مند (۲) ممکن (۳) محبوب (۴) مهمان‌نواز
- دقت کنید که حرف اضافه برای صفت interested مشخصاً in است.
۹۲. گزینه ۲ درست است.
- (۱) خطر (۲) دانش (۳) جزئیات (۴) احساس، عاطفه
- با توجه به زمان جملات دیگر، نمی‌توان از زمان گذشته استفاده کرد (رد گزینه‌های ۳ و ۴). همچنین، فعل believe یک فعل state می‌باشد و نمی‌تواند ing بگیرد (رد گزینه ۱).
۹۳. گزینه ۳ درست است.
- بهترین عنوان برای متن چیست؟
رویای دو برادر
۹۴. گزینه ۳ درست است.
- با توجه به متن، کدامیک از موارد زیر در مورد برادران رایت صحیح است؟
آنها در ابتدا موفق نشدند، اما به تلاش خود ادامه دادند.
۹۵. گزینه ۱ درست است.
- کلمه "that" که زیر آن در پاراگراف ۲ خط کشیده شده است به چه چیزی اشاره دارد؟
به کلمه man به معنای «مرد»
۹۶. گزینه ۲ درست است.
- با توجه به متن، پرنده رایت -----
یک گلایدر بود که موتور داشت
۹۷. گزینه ۲ درست است.
- ایده اصلی متن چیست؟
پوست و لایه‌های مختلف آن
۹۸. گزینه ۴ درست است.
- با توجه به متن، کدامیک از موارد زیر جزو نقش‌های پوست نیست؟
حرکت دادن بخش‌های مختلف بدن
۹۹. گزینه ۱ درست است.
- از متن می‌فهمیم که کلمه "waste" که زیر آن در پاراگراف ۳ خط کشیده شده است هر چیزی است که -----
دیگر مفید نیست.
۱۰۰. گزینه ۴ درست است.
- در پاراگراف ۴ نویسنده احتمالاً در مورد ----- صحبت خواهد کرد.
لایه دیگر پوست و نقش‌های آن

ریاضی و آمار (۱)

۱۰۱. گزینه ۲ درست است.

چون معادله $ax + b = 0$ ریشه ندارد پس $a = 0$ و $b \neq 0$ ، سپس $bx + a = bx = 0$ تنها یک ریشه صفر دارد.

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

$$\frac{100}{43/75} = \frac{1}{x} \Rightarrow x = 3/5 \Rightarrow \text{ظرفیت باک} = 3/5 \Rightarrow \text{ظرفیت باک} = \frac{3/5}{0/1 \times 0/7} = 50 \text{ Lit}$$

۱۰۳. گزینه ۲ درست است.

$$4a - 6 + 2 = 0 \Rightarrow a = 1 \Rightarrow x^2 - x - 12 = 0 \\ (x - 4)(x + 3) = 0 \Rightarrow x = 4$$

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

$$-2x\sqrt{2} = \sqrt{y^2 + y^2} \Rightarrow y = 2x \Rightarrow 45 - \frac{x(2x+1)}{2} - \frac{2x \times 2x}{2} - 1 = 36/5 \Rightarrow \\ 90 - 2x^2 - x - 4x^2 - 2 = 73 \Rightarrow 6x^2 + x - 15 = 0 \Rightarrow x = \frac{3}{2}$$

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{x}{y} = t \Rightarrow \frac{y}{x} = \frac{y}{\frac{y}{t}} \Rightarrow \frac{1}{t} = \frac{t}{1-t} \Rightarrow t^2 = 1-t \Rightarrow \Delta = 5 \Rightarrow t = \frac{\sqrt{5}-1}{2}$$

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

$$p(x) = ax + b \Rightarrow \begin{cases} a + b = 8 \\ 5a + b = 10 \end{cases} \Rightarrow a = \frac{1}{2}, b = \frac{15}{2} \\ p = 10/5 \Rightarrow 10/5 = 0/5x + 7/5 \Rightarrow x = 6$$

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

$$2 = 2 \Rightarrow x^2 + 1 = x + 7 \Rightarrow \begin{cases} x = -2 \Rightarrow 2x = -4, x + 7 \neq 3 \\ x = 3 \end{cases}$$

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

$$f(-2) = f(2) = -2, f(1) = -1, f(0) = -2 \\ \Rightarrow a = 0, b = -1 \Rightarrow a + b = -1$$

۱۰۹. گزینه ۱ درست است.

$$\text{شیب خط} = \frac{f(3a) - f(a)}{3a - a} = \frac{a + f(a) - f(a)}{2a} = \frac{1}{2} \\ f(3) = 0 \Rightarrow \frac{1}{2} \times 3 + b = 0 \Rightarrow b = -\frac{3}{2} \\ f(-5) = \frac{1}{2}(-5) - \frac{3}{2} = -4$$

۱۱۰. گزینه ۴ درست است.

اگر p قیمت هر لامپ باشد،

$$2500p = 2500 \times 10 + 10000 \Rightarrow p = 14000 \text{ ریال} \Rightarrow \text{هزینه} = \text{درآمد}$$

$$\text{سود} = 3000 \times 14000 - 3000 \times 10000 - 10000000 = 2000000$$

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

$$x = 10000 - 2v \Rightarrow v = 0/\Delta x + 5000$$

$$R(x) = v \times x = 0/\Delta x^2 + 5000x$$

$$P(x) = R(x) - C(x) = -x^2 + 4000x - 2000$$

۱۱۲. گزینه ۳ درست است.

$$t = -\frac{b}{2a} = -\frac{200}{-1} = 200 \Rightarrow h = 21000$$

۱۱۳. گزینه ۲ درست است.

$$y = x^2 + 4x + 1 \rightarrow y = (x + 2)^2 - 3$$

پس کمترین مقدار برابر ۳- است.

۱۱۴. گزینه ۳ درست است.

شرط این که از چهار ناحیه بگذرد این است که $\Delta > 0$ باشد که تنها در گزینه ۳، $\Delta = 1 + 4 = 5 > 0$ است.

۱۱۵. گزینه ۴ درست است.

$$y = 4\left(x + \frac{3}{2}\right)^2 = 4x^2 + ax + b \xrightarrow{x=\frac{1}{2}} 4 \times \frac{1}{2}^2 = 1 + \frac{a}{2} + b \Rightarrow \frac{a}{2} + b = 15$$

۱۱۶. گزینه ۲ درست است.

سرشماری نفوس و مسکن از طریق پرسشنامه انجام می‌شود.

۱۱۷. گزینه ۳ درست است.

چون نمونه‌گیری انجام شده، نوع برنامه‌های عالی، خوب، متوسط و ضعیف را متغیر و نسبت آنها را آماره می‌گویند.

۱۱۸. گزینه ۴ درست است.

$$\bar{x} = \frac{14 \times 16/5 + 15}{15} = 16/4$$

۱۱۹. گزینه ۲ درست است.

چون داده‌های دورافتاده داریم، پس ۲۳ میانه و در نتیجه $\frac{x+25}{2} = 23$ و $x = 21$ است.

۱۲۰. گزینه ۱ درست است.

$$\bar{x} - 56 = 19, 1, 0, 22, -25, 42, -18, -15, -20, -17$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{19^2 + 1^2 + 22^2 + 25^2 + 42^2 + 18^2 + 15^2 + 20^2 + 17^2}{10} = \frac{4473}{10} = 447.3 \Rightarrow$$

$$\sigma = \sqrt{447.3} \approx 21$$

اقتصاد

۱۲۱. گزینه ۳ درست است.

هزینه فرصت کلاس صبح زود، خواب صبح‌گاهی است که به جای آن می‌تواند انجام دهد.

۱۲۲. گزینه ۴ درست است.

الف) در هر منطقه، کالایی خاص پرتعداد بود. مثلاً در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف؛ در تبت، چای و در روسیه، پوست سمورخواهان بیشتری داشت.

ب) کل پولی را که به شکل اسکناس در دست مردم و یا به شکل سپرده در حساب‌های بانکی نگهداری می‌شود، نقدینگی آن کشور به شمار می‌رود.

۱۲۳. گزینه ۲ درست است.

تعداد بیکاران برابر $10 = 40 - 50$ میلیون نفر و جمعیت فعال ۱۵ سال و بیشتر ۵۰ میلیون نفر، سپس $\frac{10}{50} \times 100 = 20$ نرخ بیکاری، برابر ۲۰ درصد است.

۱۲۴. گزینه ۱ درست است.

الف) گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

ب) هر چند زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری به خاطر تخصص‌گرایی و تولید براساس مزیت، اقتصادی تک محصولی است.

۱۲۵. گزینه ۲ درست است.

با توجه به جدول زیر به ترتیب ویژگی‌های پرانگیزی، خوش بینی، خطرپذیری و سازماندهی را نشان داده است.

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق

تیزبین	فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشود، می‌بینند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان، واقع‌بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

مزایای ایجاد شرکت	معایب ایجاد شرکت
مسئولیت محدود برای سهام‌داران (ضرر و بدهی سهام‌داران محدود به میزان سهام)	هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر
امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی (از طریق افزایش سهام‌داران یا افزایش سرمایه آنها و نیز وام‌های بانکی)	تأخیر در تصمیم‌گیری
امکان رقابت بالاتر (به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا)	پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیر فردی
تخصص‌گرایی بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه)	تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام
	مالیات بر سود شرکت علاوه بر مالیات بر درآمد
	قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر

۱۲۷. گزینه ۱ درست است.

الف) دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند. این رقابت و همچنین استعمار کشورهای دیگر، موجب تسریع جریان توسعه این کشورها شد. آنها از یک سو با چنگ انداختن بر دارایی‌های سایر ملت‌های جهان به ثروتمندوزی پرداختند و از سوی دیگر در رقابت با یکدیگر به نوسازی سریع صنایع و تولیدات خود اقدام کردند.

ب) اقدامات محدود مذهبی و ملی، مثل تأسیس دارالفنون و برقراری نظم مالی و اداری توسط امیرکبیر، تأسیس شرکت اسلامی و تحریم کالاهای خارجی توسط علمای اصفهان، تحریم تنباکو و لغو قرارداد رژیم و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی ۱۲۸. گزینه ۳ درست است.

این که تورم وجود دارد، نشان‌دهنده افزایش روز به روز قیمت‌ها، کاهش ارزش پول ملی و قدرت خرید پول است و چون تورم کمتر از پارسال می‌باشد، امسال قدرت خرید کمتر از پارسال کاهش یافته است.

۱۲۹. گزینه ۳ درست است.

تولید ناخالص داخلی یک کشور GDP ارزش پولی همه کالاهای و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است. با فرض اینکه هر تولید داخلی، درآمدی را برای تولیدکنندگان آن ایجاد کرده است، می‌توان درآمد داخلی را نیز معادل تولید داخلی دانست.

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی را در نظر می‌گیریم، نه محصولات واسطه‌ای را؛ چرا که کالاهای و خدمات واسطه‌ای همگی در تولیدات نهایی محاسبه شده‌اند و اگر آنها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد می‌شویم. مثال پنبه و لباس را (در درس مالیات بر ارزش افزوده)، به یاد آورید. برای محاسبه ارزش لباس‌های تولید شده، لازم نیست ارزش محصولاتی نظیر پنبه و نخ و پارچه را نیز جداگانه محاسبه کنیم؛ بلکه با محاسبه ارزش کل لباس‌های تولید شده، خود به خود ارزش کالاهای واسطه‌ای که در آن به کار رفته است نیز محاسبه می‌شود پس تنها گوجه استفاده شده در غذا تولید نهایی بوده و محاسبه می‌شود چون برای آن در بازار پول داده شده است.

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

در این صورت ابتدا تولیدکنندگان قیمت را افزایش می‌دهند، بازار با مازاد عرضه مواجه شده پس قیمت‌ها ممکن است کمی کاهش یابد اما از قیمت تعادلی بالاتر به تعادل می‌رسد ولی مقدار تعادلی کاهش یافته است.

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

$$\text{درآمد} = 17 \times 300 / 1000 / 1000 = 5 / 100 / 1000 / 1000$$

$$\text{هزینه} = 12 \times 40 / 1000 / 1000 + 12 \times 13 \times 3 / 1000 / 1000 + 1 / 440 / 1000 / 1000 + 4 \times 5 / 100 / 1000 / 1000$$

$$= 2 / 592 / 1000 / 1000$$

$$\text{سود} = 5 / 100 / 1000 / 1000 - 2 / 592 / 1000 / 1000 = 2 / 508 / 1000 / 1000$$

۱۳۳. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{x - 1200}{1200} = \frac{48 - 32}{32} = \frac{1}{2} \Rightarrow x = 1800$$

۱۳۴. گزینه ۲ درست است.

خرید مقایسه‌ای به ترتیب زیر انجام می‌گیرد:

اول: تعریف مسئله	شامل بیان اینکه واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید؛ مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آنها نیست بلکه برای این کار یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم: فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند.
سوم: تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است؛ مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت، تعمیرات و زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم: ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف که اغلب براساس جدول زیر انجام می‌شود.
پنجم: تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

۱۳۵. گزینه ۳ درست است.

اگر X درآمد سالیانه باشد، داریم:

$$(X - 3000000) \times \frac{20}{100} = 3000000 \Rightarrow \frac{X}{5} = 3600000 \Rightarrow X = 18000000$$

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۳۶. گزینه ۲ درست است.

ترجمة متون عربی

۱۳۷. گزینه ۳ درست است.

توضیح آمده در گزینه (۳) مربوط به ویژگی‌های زبانی است.

۱۳۸. گزینه ۱ درست است.

توضیح آمده در گزینه (۱) مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی است.

۱۳۹. گزینه ۴ درست است.

کتاب «سرالترحید» از «محمدبن منور» نوه شیخ ابوسعید ابوالخیر است.

۱۴۰. گزینه ۲ درست است.

موضوع این قطعات، «تعلیمی» و «اخلاقی» است.

۱۴۱. گزینه ۲ درست است.

۱۴۲. گزینه ۳ درست است.

فارغ از شاهنامه، حماسه موضوع اصلی شاعران این دوره نبوده است.

۱۴۳. گزینه ۱ درست است.

در این بیت هیچ یک از ویژگی‌های سبک خراسانی دیده نمی‌شود.

گزینه (۲): تشبیه حسی «لاله رنگش به کردار قیر».

گزینه (۳): دو حرف اضافه برای یک متمم «به جنگ اندرون».

گزینه (۴): حذف فعل به قرینه معنوی «کمر بر میان» و «بادپایی به زیر».

۱۴۴. گزینه ۳ درست است.

این توضیح مربوط به ویژگی «ادبی» است.

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

این توضیح مربوط به ویژگی «فکری» است.

۱۴۶. گزینه ۲ درست است.

با روی کارآمدن دولت طاهریان.

۱۴۷. گزینه ۳ درست است.

«ورود لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی» از ویژگی‌های زبانی این دوره است.

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

واژه‌های قافیه این گزینه، بر پایه قاعده (۱) است و واژه‌های قافیه، در گزینه‌های دیگر، همگی از قاعده (۲) هستند.

۱۴۹. گزینه ۲ درست است.

حروف اصلی (ـُفت) است.

۱۵۰. گزینه ۲ درست است.

در این گزینه، حروف اصلی قافیه (ـَشر) یعنی (مصوت + صامت) است اما در گزینه‌های دیگر حروف اصلی قافیه

(مصوت + صامت) است.

۱۵۱. گزینه ۳ درست است.

گاهی شاعر برای افزایش و غنی‌تر کردن موسیقی شعر خود، در درون مصراع‌های شعر نیز قافیه می‌آورد، به چنین قافیه‌هایی که درون شعر می‌آیند، «قافیه درونی» می‌گویند.

۱۵۲. گزینه ۴ درست است.

آشنا بودن گوش با وزن، برای پاسخ‌گفتن به این سوالات کافی است.

۱۵۳. گزینه ۱ درست است.

وزن این بیت (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن) است و دیگر ابیات در وزن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن) سروده شده‌اند.

۱۵۴. گزینه ۲ درست است.

آشنا بودن گوش با وزن، برای پاسخ‌گفتن به این سوالات کافی است.

۱۵۵. گزینه ۳ درست است.

قاعده قافیه در این گزینه، قاعده (۱) است و در دیگر گزینه‌ها، قاعده (۲) است.

۱۵۶. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۱: تضاد میان «درد - دوا» و «فقر - نوا» برقرار است. «دردی - فقری»، «دوا - نوا» هم‌وزن هستند و سایر اجزا نظیر به نظیر تکراری هستند، بنابراین موازنه برقرار است.

گزینه ۲: تکرار /ا/ و /ک/ و... واج‌آرایی پدید آورده است. «ذر یابد و «ذر یابد» جناس همسان ندارند.

گزینه ۳: «میان» (کمر) و «مو» تنها در یک معنا تکرار شده‌اند. //، /م/، /ی/ و... با تکرار خود واج‌آرایی (نغمه حروف) پدید آورده‌اند.

گزینه ۴: «آزار» چند بار در یک معنا تکرار شده‌است و آرایه واژه‌آرایی (تکرار) پدید آمده‌است. واج‌آرایی گوش‌نواز (ز) آشکار است.

۱۵۷. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۱: «سحر» (سحر حلال: معجزه) و «سحر» جناس ناهمسان دارند.

گزینه ۲: جو: ۱- بجو، جست‌وجو کن ۲- جویبار

گزینه ۳: کمین: ۱- کم‌ترین ۲- در کمین صید نشستن

گزینه ۴: هوا: ۱- آب و هوا ۲- محبت و مهر

۱۵۸. گزینه ۱ درست است.

نوع سجع در گزینه نخست از نوع مطرف است و در سه گزینه دیگر از نوع متوازی.

۱۵۹. گزینه ۴ درست است.

«همه - همه»، «شوری - سحری»، «نشاطی - فسونی»، «همه - همه»، «عشقی - نازی»، «امیدی - خرامی» نظیر به نظیر هم‌وزن هستند اما لزوماً در حرف پایانی مشترک نیستند ← موازنه برقرار است اما ترصیع خیر. «جناس» نیز در بیت وجود ندارد.

۱۶۰. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱: «عیار - یار» جناس افزایشی دارند. «کار» نخست به معنای «کارنده» است و سپس اشتغال.

گزینه ۲: «تیره - تیر» جناس افزایشی دارند. «تیر» نخست نام سیاره‌ای است و سپس سلاح جنگ.

گزینه ۳: «آهو» نخست به معنای غزال آمده و سپس «عیب». جناس ناهمسان میان واژه‌ها برقرار نیست.

گزینه ۴: «در - دور» جناس ناهمسان دارند. «دور» در معنی حلقه با «دور» در معنای «دوران» جناس همسان دارد.

۱۶۱. گزینه ۴ درست است.

«ماه» ابتدا دو بار به معنی ماه سی روزه آمده است و سپس به معنای ماه آسمان.

۱۶۲. گزینه ۲ درست است.

در بیت دوم شاعر در پی خودشناسی است در حالی که در سه بیت دیگر خدا را در درون خود می‌جوید.

۱۶۳. گزینه ۱ درست است.

در بیت ۱، عاشقان گرفتار، طلب یاری دارند از عاشقان کامکار اما در سه بیت دیگر، صبا، مرغ و نسیم پیام‌رسان میان عاشق و معشوق‌اند.

۱۶۴. گزینه ۲ درست است.

خوارزم از سرزمین‌های باستانی ایران است در خاور دریای کاسپیان که امروزه جزئی از ترکمنستان و ازبکستان است. دریاچه هامون در سیستان واقع است. (شناخت جغرافیای فرهنگی زبان فارسی از ملزومات شناخت زبان و ادبیات فارسی است).

۱۶۵. گزینه ۴ درست است.

در هر دو بیت، بودن در کنار یار، شرایط ناگوار اطراف را در چشم عاشق زیبا جلوه می‌دهد گویی که خزان بهار است و زندان گلستان.

تاریخ (۱)

۱۶۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۵ صفحه ۱۳۸

زبان‌های ایرانی دوره میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. از این گروه زبان‌ها آثار بیشتری به جا مانده است. زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانیان به شمار می‌رفت. زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی که دنباله زبان فارسی باستان به حساب می‌آید، در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد. زبان‌های ایرانی نو، به زبان‌هایی گفته می‌شود که در دوران اسلامی به تدریج در مناطق مختلف ایران رواج یافتند.

۱۶۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۵ صفحه ۱۳۸

با توجه به موارد بالا تنها در گزینه ۳ خطایی تاریخی وجود دارد و باید ساسانی به اشکانی تبدیل گردد تا از نظر تاریخی و علمی درست تلقی شود. پس با این حساب پاسخ گزینه ۳ است زیرا به درستی بیان نشده است. در زمان حکومت اشکانی نقل داستان‌های ملی و پهلوانی رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره گرد معروف به گوسان‌ها با شور و هیجان این داستان‌ها را برای مردم تعریف می‌کردند. این گوسان‌ها بودند که داستان‌های ملی و پهلوانی را سینه به سینه به نسل‌های بعدی منتقل کردند. این داستان‌ها بعدها در تدوین خدای نامه‌ها و سرودن شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفتند.

۱۶۸. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۴ صفحه ۱۳۴

در دوره ساسانیان آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد که به ترتیب زیر است:

آذر برزین مهر	خراسان	مخصوص کشاورزان
آذرگشنسپ	آذربایجان	ویژه شاهان
آذر فرنبنگ	فارس	خاص موبدان

۱۶۹. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

برخی پژوهشگران معتقدند که رواج و رونق ادبیات و فلسفه، تأثیر مهمی بر شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان داشته است.

۱۷۰. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۳ صفحه ۱۱۸

اقوام و طایفه‌های صحراگرد و دامدار آریایی هنگام ورود به ایران، اطلاع چندانی از روش‌ها و فنون کشاورزی و صنعت نداشتند. آنان در نتیجه تماس و همزیستی با بومیان ایران و همسایگان خود در بین‌النهرین، کم‌کم با شیوه زندگی روستایی و شهری

آشنا شدند و به یک جانشینی و کشاورزی روی آوردند. آموزه‌های زرتشت با تشویق مردم به کشت و کار، تأثیر بسزایی بر انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی داشت.

۱۷۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۶

تاریخ و مکان؛ تأثیر جغرافیا بر رویدادهای تاریخی، عوامل طبیعی و جغرافیایی بر سرنوشت برخی از رویدادهای مهم تاریخی، تأثیر چشمگیری داشته‌اند مانند نبرد دریایی سالامیس میان ایرانیان و یونانیان در زمان خشایارشا هخامنشی.

۱۷۲. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۲ صفحه ۱۱۳

در زمان پادشاهی قباد، جنبش بزرگی علیه نابرابری‌ها و تبعیض‌های اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک پدید آمد. این جنبش، پایه‌های نظام طبقاتی ساسانی را به شدت لرزاند. از این رو، خسرو انوشیروان، پسر و جانشین قباد، برای اصلاح امور اجتماعی و اقتصادی، اقداماتی انجام داد.

۱۷۳. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۲ صفحه ۱۰۹

با توسعه تشکیلات حکومتی و گسترش گروه‌های اجتماعی، دامنه اختیارات و قدرت پدر در خانواده کاهش یافت. برای نمونه، تشکیلات قضایی و گروه روحانیان، بخشی از اختیارات پدر مانند قضاوت و اجرای مراسم و تشریفات دینی را بر عهده گرفتند.

۱۷۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۰۶

سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم متکی بر واحدهای مختلف پیاده نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند. داریوش در زمینه نظامی و نوسازی سپاه نیز اقدام‌های مهمی انجام داد. او در زمینه نظامی، نیروی ویژه ده هزار نفری به نام سپاه جاویدان را تشکیل داد. این نیروی نظامی به این سبب جاویدان نامیده شد که هیچ گاه از شمار آنها کم نمی‌شد. هر گاه سرباز یا فرماندهی بازنشسته یا کشته می‌شد، به سرعت فرد جدیدی جایگزین او می‌شد. اعضای این سپاه، از میان جوانان برومند پارسی انتخاب می‌شدند و آموزش‌های ویژه می‌دیدند.

۱۷۵. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۰۶

دهیوک، مؤسس حکومت ماد با گردآوری جنگاوران قبایل متحد خود، اقدام به تشکیل سپاهی کرد. او به منظور مقابله با هجوم آشوری‌ها، هگمتانه (همدان کنونی) را به صورت دژی نظامی در آورد و استحکامات و قلعه‌های متعددی بنا کرد.

۱۷۶. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۹۱

سلوکیان از اوایل تشکیل حکومت خود، با جانشینان اسکندر در مصر، وارد رقابت و درگیری شدند. از این رو، بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات شرقی خویش نظارت و سلطه کامل نداشتند.

۱۷۷. گزینه ۴ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۰

واژه ایران از واژه آریایی گرفته شده است و به معنی سرزمین آریاییان است. واژه آریایی نیز به معنی شریف و آزاده است؛ پس واژه ایران به معنی سرزمین مردمان شریف و آزاده است. عبارت ب سمت مرکز و غرب صحیح است. در عبارت ج بجای ایلامی‌ها باید مادی‌ها قرار بگیرد پس این گزینه هم غلط است. آریاییان گروهی از اقوام هند و اروپایی بودند که از زمان‌های بسیار کهن و به تدریج در فلات ایران و شبه قاره هند مستقر شدند و خود را آریایی نامیدند. بنابراین، کاربرد واژه آریایی برای دیگر اقوام هند و اروپایی به جز ایرانیان و هندیان درست نیست.

۱۷۸. گزینه ۲ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۶

خشایارشا، پسر و جانشین داریوش، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد، اما در

نبرد دریایی در تنگه سالامیس توفیقی به دست نیاورد. یونانیان درباره پیروزی خود در این نبرد نیز بزرگ نمایی بسیار کردند و حتی ارقام باور نکردنی از تعداد ناوگان و سربازان هخامنشی ارائه کردند.

۱۷۹. گزینه ۱ درست است.

درس ۸ صفحه ۷۷

ایلام همچنین با دیگر مناطق فلات ایران و سرزمین‌های مجاور آن، مانند آسیای صغیر و هند، روابط تجاری داشت. ارتباط‌های سیاسی و تجاری موجب شکل‌گیری روابط فرهنگی میان این سرزمین‌ها شد و دین، فرهنگ، خط و زبان را تحت تأثیر قرار داد.

۱۸۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۶

باستان‌شناسان با مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف، می‌کوشند تا سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی مردمان گذشته را درک کنند. آنان همچنین از طریق مقایسه آثار و بناهای باستانی سرزمین‌ها و تمدن‌های گوناگون روابط جوامع گذشته و تأثیرات فرهنگی و اقتصادی آنها بر یکدیگر را توضیح می‌دهند.

جغرافیای ایران

۱۸۱. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۲

با توجه به تعریف اراتوستن زمین جایگاه انسان است و جغرافیا به همین دلیل به بررسی آن می‌پردازد و سایر گزینه‌ها در تعریفی که اراتوستن از دانش جغرافیا ارائه داده است نمی‌گنجد و به این موضوع ارتباطی پیدا نمی‌کند.

۱۸۲. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری در هر مکان تا آنجا ادامه می‌یابد که باعث تغییر شکل مکان‌های گوناگون می‌شود.

۱۸۳. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۸

سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد. سؤال چه چیز، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد؛ سؤال چرا به علت وقوع پدیده می‌پردازد. سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد. سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط را، مورد توجه قرار می‌دهد. سؤال چطور، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.

۱۸۴. گزینه ۴ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۲

گام چهارم در پژوهش پردازش اطلاعات نام دارد: پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات آغاز می‌شود. مثال: درصد تغییرات جمعیت و درصد شاغلان در یک دهه در شهر کرج با استفاده از روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

۱۸۵. گزینه ۲ درست است.

درس ۳ صفحه ۱۶

محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است. همه پدیده‌ها موقعیت نسبی دارند و مقصود از موقعیت نسبی هر کشور: محل قرارگیری آن، نسبت به سایر کشورها، دریاها، تنگه‌ها، کانال‌ها، خلیج‌ها، منابع اقتصادی و... است.

۱۸۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۳ صفحه ۱۷

خلیج فارس به دلایل زیر دارای اهمیت است: اهمیت و نقش ارتباطی میان سه قاره - بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان، ذخایر با ارزشی دارد - یکی از کانون‌های ثروت جهان - قرار گرفتن در قلب ناحیه جغرافیایی سیاسی جهان اسلام.

۱۸۷. گزینه ۱ درست است.

درس ۵ صفحه ۴۵

۱۸۸. گزینه ۲ درست است.

درس ۴ صفحه ۲۲

پس از آخرین تحولات زمین‌شناسی طی دوره کواترنر ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی به خود گرفت و بعد از آن تحت تأثیر عوامل فرسایش قرار گرفت و بعد از وجود انسان در زمین بر این عوامل فرسایش افزوده شد و با سرعت بیشتری عوامل انسانی فرسایش بر ناهمواری‌های زمین ایجاد کرد.

۱۸۹. گزینه ۴ درست است.

درس ۴ صفحه ۲۹

در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چالۀ جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد.

۱۹۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۵ صفحه ۳۷

مهمترین کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پر فشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است.

۱۹۱. گزینه ۳ درست است.

درس ۶ صفحه ۴۹ و ۵۰

در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک، که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد، نوعی کانون آبگیر موقت شکل می‌گیرد که آنها را کانون‌های اتفاقی می‌نامند. به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت کند، حوضه آبریز می‌گویند.

۱۹۲. گزینه ۱ درست است.

درس ۷ صفحه ۶۷

اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری شده و در نهایت مشکلات دیگری در بر خواهد داشت. اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۱۹۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۸ صفحه ۷۰

در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه. در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

۱۹۴. گزینه ۴ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۱

در این نوع از شهرها، شهر دارای یک مرکز اصلی (میدان) بوده و خیابان‌ها و شبکه‌های مهم از آن مرکز به صورت شعاعی

منشعب می‌شوند و سایر فضاها، اطراف آنها شکل می‌گیرند. (شهر شعاعی) در این شهرها، یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند. (شهر شطرنجی) شهری که حول محورهای ارتباطی (ریلی و جاده‌ای) و یا در امتداد رود، دریا و دریاچه به صورت خطی شکل گرفته است. (شهرهای خطی)

۱۹۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۴

نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن، اعم از طبیعی یا انسانی تعیین می‌شود. امروزه اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند. نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آنها منعکس می‌شود. ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر کند یا تکامل و توسعه یابد.

جامعه‌شناسی (۱)

۱۹۶. گزینه ۳ درست است.

- قرار گرفتن بر سر دو راهی به ارادی بودن کنش انسانی اشاره دارد.

- کنش، آگاهانه است. یعنی کنش وابسته به آگاهی آدمی است، به گونه‌ای که بدون آگاهی انجام نمی‌شود. سخن گفتن یک کنش است. اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آنها از دست بدهیم، از گفتار باز می‌مانیم. از این رو، فردی که به زبانی آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.

۱۹۷. گزینه ۲ درست است.

- داشتن پوشش شرعی: هنجار (شیوه و روش)

- پوشش و زبان از پدیده‌های اجتماعی هستند.

- رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب، کنش اجتماعی محسوب می‌شود.

- ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند.

۱۹۸. گزینه ۴ درست است.

- شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراء طبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون می‌سازد.

- انسان‌ها برای رهایی از سردرگمی و ایجاد نظم، به دسته‌بندی رو می‌آورند.

۱۹۹. گزینه ۱ درست است.

پدیده‌هایی هستند که بُعد محسوس و مادی قوی‌تری دارند؛ مانند ساختمان‌های مسکونی و اداری یا کنش‌های بیرونی و هنجارها و نمادهای اجتماعی؛ و در سوی دیگر، پدیده‌هایی قرار می‌گیرند که بُعد معنایی و ذهنی بیشتری دارند؛ مثل عقاید، ارزش‌های اجتماعی و کنش‌های درونی.

۲۰۰. گزینه ۳ درست است.

- تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و همچنین تنوع اراده و اختیار آنها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

- تفاوت‌هایی که به حوزه نمادها و هنجارها باز می‌گردد، از نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف نیست؛ بلکه از نوع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود.

- دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند.

۲۰۱. گزینه ۱ درست است.

- فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند. حقوق و تکالیف، به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

- رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر طبیعت و جامعه را گسترش عقلانیت ابزاری می‌گویند.

۲۰۲. گزینه ۳ درست است.

حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید کلان درباره انسان و جهان را با روش‌ها و علوم تجربی نمی‌توان شناخت.

۲۰۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱:

هویت اجتماعی هر فرد، درون جهان اجتماعی و براساس عقاید و ارزش‌های آن شکل می‌گیرد.

گزینه ۲:

هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است.

گزینه ۳:

در جامعه سرمایه‌داری هویت افراد بیشتر به ثروت و توان اقتصادی آنها وابسته است.

۲۰۴. گزینه ۲ درست است.

بازتولید هویت اجتماعی، به معنای انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش

تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد.

۲۰۵. گزینه ۲ درست است.

اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل

هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

۲۰۶. گزینه ۱ درست است.

هویت فرهنگی جهان اجتماعی، فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی خانوادگی، شغلی و... متناسب با خود را پدید

می‌آورد.

۲۰۷. گزینه ۴ درست است.

جهان اجتماعی هنگامی به داد و ستد و تعامل می‌پردازد که اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل

خود، با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند. اما اگر اعضای آن مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه،

حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود.

در آن صورت عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به صورت تقلیدی فرا می‌گیرد.

۲۰۸. گزینه ۳ درست است.

نظریه‌پردازان غربی طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.

۲۰۹. گزینه ۲ درست است.

- قدرت اجتماعی، بدون پذیرش و توافق دیگران پدید نمی‌آید.

- مشروعیت قدرت به این معناست که قدرت مطابق یک نظام عقیدتی و ارزشی اعمال شود.

- مدار مقبولیت، خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آنها اعمال می‌شود.

۲۱۰. گزینه ۴ درست است.

قدرت نرم به شکل پنهان و از طریق نفوذ فرهنگی، با کمک ابزارهایی مانند رسانه‌ها و نهادهای آموزشی اعمال می‌شود.

۲۱۱. گزینه ۳ درست است.

هنگامی که قدرت برخلاف حکم و قانون الهی باشد و تبعیت از قدرت هم از روی احساس رضایت باشد، اقتداری غیرمشروع

شکل می‌گیرد.

۲۱۲. گزینه ۴ درست است.

براساس روش تصمیم‌گیری؛ کسانی که در تصمیم‌گیری‌های سیاسی دخیل هستند، یا براساس خواسته‌ها و اغراض

خود تصمیم می‌گیرند؛ یعنی هر نوع تصمیمی را برای خود جایز و مباح می‌دانند؛ یا آنکه بر مدار حقیقت و فضیلت و با

موازن عقلی، تصمیم می‌گیرند.

۲۱۳. گزینه ۴ درست است.

ارسطو، حکومت اقلیتی که براساس خواست و میل افراد باشد را الیگارشی می‌نامد.

۲۱۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارات نادرست:

عبارت اول:

- در اندیشه فارابی جوامعی که ارزش‌ها و آرمان‌های آنها، عقلانی و الهی نباشد، جوامع جاهلی هستند.

عبارت دوم:

- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست.

عبارت چهارم:

- علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکند، می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی داوری کند.

۲۱۵. گزینه ۲ درست است.

- پوچ انگاری: انکار معنا برای زندگی انسان یا ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی است.

- ناسیونالیسم: به مجموعه‌ای از باورها و نمادها گفته می‌شود که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند.

- لیبرالیسم: به معنای اباحت و مباح دانستن همه امور برای انسان‌هاست.

منطق

۲۱۶. گزینه ۳ درست است.

پیش از پرداختن به مبحث تعریف لازم است با نکاتی درباره مفاهیم و الفاظ آشنا شویم و پیش از ورود به مبحث استدلال با قضیه و اقسام آن آشنا شویم. درس ۱ صفحه ۱۰

۲۱۷. گزینه ۳ درست است.

دانش بشری به دو حیطه کلی تصور و تصدیق تقسیم می‌شود. عبارت‌های پرسشی به دلیل این که حکمی در آنها وجود ندارد تصور هستند و تصدیق محسوب نمی‌شود. (گزینه‌های ۱ و ۲) گزینه چهارم که یک تصور است. درس ۱ صفحه ۷

۲۱۸. گزینه ۱ درست است.

مضمون مصرع دوم این است که لباس زیبا، نشان انسان بودن نیست. اگر بعد از کلمه «نه» ویرگول بگذاریم، و ارتباطش را با ادامه جمله در نظر بگیریم برعکس لباس زیبا نشانه انسان بودن می‌شود. درس ۲ صفحه ۱۶

۲۱۹. گزینه ۳ درست است.

خاکی بودن به دلالت التزام یعنی ساده و فروتن و متواضع بودن. و به دلالت مطابقه یعنی آلوده شده به خاک. اما اگر دلالت مطابقی به جای التزام یا تضمن به کار رود مغالطه توسل به معنای ظاهری ایجاد می‌کند. درس ۲ صفحه ۱۵

۲۲۰. گزینه ۲ درست است.

ذهن انسان به صورت طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد. منطق‌دانان این قواعد را کشف کرده‌اند و به صورت علم منطق در اختیار ما قرار داده‌اند. در نتیجه منطق تدوین شده ولی طراحی هیچ کسی نیست. درس ۱ صفحه ۴

۲۲۱. گزینه ۱ درست است.

ترکیب «این» و لفظ بعد از آن یک اسم جزئی می‌سازد. در شعر گزینه ۱ به لفظ «این»؛ کلمه‌ای اضافه نشده است. در گزینه ۲ «این نقد» در گزینه ۳ «این چرخ کهن» و در گزینه ۴ «این یک» مفهومی جزئی ساخته است. درس ۳ صفحه ۲۰

۲۲۲. گزینه ۳ درست است.

در عبارت‌های گزینه ۲ و ۴ تمثیل وجود دارد نه استدلال تمثیلی. عبارت گزینه ۱ هم مبتنی بر استدلال استقرائی تعمیمی

است. درس ۵ صفحه ۴۲

۲۲۳. گزینه ۲ درست است.

همه عبارت‌ها به جز گزینه ۲ قضیه هستند. در گزینه ۲ با یک جمله انشائی سر و کار داریم. درس ۶ صفحه ۵۵ و ۵۶

۲۲۴. گزینه ۲ درست است.

قضایایی که با دو مفهوم متباین می‌توان ساخت سالبه کلیه هستند که در صورت سؤال وجود ندارند. در هر الف ب است هم رابطه تساوی می‌تواند باشد هم عام و خاص مطلق مانند: هر مثلی سه ضلعی است. برخی مثلث‌ها سه ضلعی است. از دو قضیه برخی الف ب است. و برخی الف ب نیست، هم رابطه عام و خاص من وجه استخراج می‌شود. برخی میوه‌ها شیرین هستند. برخی میوه‌ها شیرین نیستند. درس ۳ صفحه ۲۲ تا ۲۴

۲۲۵. گزینه ۴ درست است.

در مقایسه سیامک و پدرش استدلالی رخ نداده است. بلکه فقط مقایسه است. پس استدلال تمثیلی نیست. (رد گزینه ۳) هم‌چنین بررسی مواردی هم نبوده است پس تعمیمی هم نیست. (رد گزینه ۱) فرض احتمالات گوناگون و انتخاب بهترین حالت هم ندارد. پس استنتاج بهترین تبیین هم ندارد. (رد گزینه ۲) درس ۵ صفحه ۴۱

۲۲۶. گزینه ۳ درست است.

براساس سور به کار رفته در این شعر و نیز کیفیت قضیه می‌توان آن را محصوره موجه کلیه دانست. (رد گزینه ۲ و ۴) از طرفی برخی قضایای حملی قابلیت تبدیل به قضایای شرطی را نیز دارا هستند. اگر کسی در راه عشق سختی و مشقت ببیند از رذائل اخلاقی رها می‌شود. درس ۶ صفحه ۵۶

۲۲۷. گزینه ۲ درست است.

قضیه شخصی سور ندارد. (رد گزینه ۱) حملیه می‌تواند محصوره یا سالبه باشد نه لزوماً سالبه. (رد گزینه ۳) در قضیه شرطی اسناد وجود ندارد. (رد گزینه ۴) درس ۶ صفحه ۵۸

۲۲۸. گزینه ۱ درست است.

تعریف مفهومی یک شی باید شامل خصوصیات و ویژگی‌هایی از شیء مورد تعریف باشد. دو مفهوم متباین مثلاً مانند در و دیوار وقتی در تعریف یکدیگر مورد استفاده قرار گیرند؛ به آن خصوصیات و اوصاف هیچ اشاره‌ای ندارد. در نتیجه تعریفمان کاملاً بی‌ربط است. درس ۴ صفحه ۳۵

۲۲۹. گزینه ۳ درست است.

دو قضیه متضاد هیچ‌گاه با هم صادق نیستند. در رابطه تداخل هم در یک حالت اگر جزئی کاذب باشد کلی هم کاذب است. درس ۷ صفحه ۶۴ تا ۶۶

۲۳۰. گزینه ۴ درست است.

محمول «۲۶ نفر» قابل حمل بر فرد افراد موضوع (دانش‌آموزان) نیست. در نتیجه با سایر قضایا که موجه کلیه هستند؛ متفاوت می‌باشد. درس ۶ صفحه ۵۸

۲۳۱. گزینه ۱ درست است.

در عبارت به کار رفته به آن شخص می‌فهمانیم کار خوب را برای خدا انجام بده و فقط از او انتظار دریافت لطف و تشکر و جبران داشته باش. درس ۵ صفحه ۴۴

۲۳۲. گزینه ۱ درست است.

اگر قضیه «هر الف ب است.» صادق باشد عکس آن هم صادق است یعنی «برخی ب الف است.» عکس «برخی ب الف است.» هم می‌شود «برخی الف ب است.» که آن هم صادق می‌شود. درس ۷ صفحه ۶۶

۲۳۳. گزینه ۴ درست است.

اگر جای مقدمات را در شکل اول تغییر دهیم به شکل چهارم می‌رسیم. در شکل دوم و سوم جابه‌جایی مقدمات تغییری در جایگاه حد وسط ندارد. درس ۸ صفحه ۷۳

۲۳۴. گزینه ۴ درست است.

شرط اول برای نتیجه‌گیری از یک قیاس، تکرار حد وسط (به صورت لفظی و معنایی) است تا دو قضیه با یکدیگر ارتباط پیدا

کنند. در صورتی که از قیاسی که حد وسط در آن تکرار نشده است، نتیجه‌گیری شود، فرد دچار مغالطه «عدم تکرار حد وسط» می‌شود. شرط نتیجه‌گیری با شرط اعتبار قیاس متفاوت است. درس ۸ صفحه ۷۴

۲۳۵. گزینه ۲ درست است.

قضایایی که هم هر دو طرف آن با هم می‌تواند کاذب باشد هم می‌تواند با هم صادق باشد جزء هیچ یک از شرطی‌های منفصل محسوب نمی‌شود. از طرفی شرطی‌های منفصل قابلیت تبدیل به متصل را دارند. اگر ماشین همسایه سفید باشد آنگاه غیرسبز است. درس ۹ صفحه ۸۵ تا ۸۷

۲۳۶. گزینه ۴ درست است.

در رابطه تداخل که بین دو قضیه صورت سؤال وجود دارد اگر کلی صادق باشد جزئی آن هم صادق است. در حالت قیاس اقتراانی چه «الف» را حد وسط بگیریم چه «ب» را؛ شرط دوم اعتبار قیاس را ندارد. (رد گزینه ۱) در منفصله غیرقابل جمع در صدق محال است هر دو طرف صادق باشد. (رد گزینه ۲) در منفصله حقیقی یک طرف حتماً کاذب است. (رد گزینه ۳) درس ۹ صفحه ۸۷

۲۳۷. گزینه ۲ درست است.

مفاهیمی که ذهنی هستند و به صورت یک شیء خارجی مصداق و نمونه ندارند؛ تعریف از طریق ذکر مصادیق برای آنها غیر ممکن است. درس ۴ صفحه ۳۱

۲۳۸. گزینه ۱ درست است.

تفاوت مهم میان متفکر نقاد و غیرنقاد، جدی گرفتن فرایند تفکر و توجه آگاهانه به آن و پرسیدن سؤالات درست و به جاست. چنین متفکری هنگام شنیدن یک مطلب یا تصمیم‌گیری درباره آن، آن را از وجوه مختلفی بررسی می‌کند. درس ۱۰ صفحه ۹۹

۲۳۹. گزینه ۴ درست است.

به کار بردن اشتباهی یا عمدی کلماتی که دارای بار ارزشی متفاوتی هستند، می‌تواند منشأ خطای اندیشه باشد که آن را مغالطه «بار ارزشی کلمات» می‌نامند. بدین جهت باید متوجه بار ارزشی کلماتی که می‌شنویم، باشیم و سعی کنیم تا پیام اصلی متن را ارزیابی کنیم. درس ۱۰ صفحه ۱۰۶

۲۴۰. گزینه ۲ درست است.

إشکال تعریف در گزینه ۲ دوری بودن آن است. در سایر گزینه‌ها شرط مانع بودن رعایت نشده است. درس ۴ صفحه ۳۴ و ۳۵